

УДК 32.327

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.52.51>

ХАРАКТЕРИСТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Наталія Марадик, Іріна Дудінська

*Пряшівський університет в Пряшеві,
філософський факультет, кафедра теорії політичної науки
вул. 17 Новембра, 1, 08001, м. Пряшів, Словаччина*

Метою статті є оцінка позитивів і негативів, пов'язаних із вступом Словаччини до ЄС та 20 роками членства. Для виконання поставленої мети конкретизовано основні терміни та визначення. Розглядаються позитивні та негативні сторони вступу та членства Словаччини в ЄС. На основі оцінок створюється аналіз часткових цілей, а саме з економічної, монетарної, культурної та соціальної точок зору. Згодом так і є створено висновок щодо загальної оцінки відмінностей між позитивами та негативами, поточної позиції Словаччини в ЄС, можливих ризиків і загроз, що виникають через членство, подальшого прогресу та можливого процвітання Словаччини в ЄС.

Вступ Словаччини до ЄС зміцнив демократію держави, покращив рівень життя населення, а також його безпеку. Європейський Союз забезпечував і забезпечує приплив іноземних інвестицій та об'єднує внутрішній європейський ринок. Таким чином створює і зміцнює Словацька Республіка авторитет у зовнішній політиці. Словацькі студенти отримали ширші можливості для вдосконалення навчання та працевлаштування, можливість навчання в іншій країні-члені стає все більш популярною. Науково-технічний прогрес, покращення навколишнього середовища та модернізація технологій є одними з головних пунктів і принципів ЄС, що знайшло відображення і в Словаччині. Створення об'єднаної Європи також відкриває нові можливості для бізнесу.

В'їзд до Шенгенської зони, на підставі якого скасовується паспорт, має значний вплив на Словаччину та митний контроль, що створює можливість швидкого виїзду на роботу та навчання. Слабкі сторони включають, зокрема, повагу до інтересів зовнішньої торгівлі, посилений тиск конкуренції на словацькі компанії в усіх сферах, високий рівень компетенції від національного рівня до ЄС. Збільшення рівня інвестицій у сферу екології та навантаження на державний бюджет відрахуваннями на євровали. Через розмір ЄС складно поєднувати культури та національності, різні ментальності. Не в останню чергу – радикальний відтік кваліфікованих працівників за кордон, особливо у сфері охорони здоров'я. Можна сказати, що з усіх точок зору згадані сильні сторони вступу Словацької Республіки до ЄС переважають згадані слабкі сторони.

Ключові слова: Європейський Союз, Словаччина, позитиви, негативи, економіка, політика, культура.

Приєднавшись до Європейського Союзу, Словаччина зробила значний крок у всій своїй історії. Вона приєдналася до величезної групи на європейському континенті, де населення ЄС становить понад 500 мільйонів. Після вступу до ЄС Словаччина також приєдналася до євросони та Шенгенської зони. Приєднавшись до ЄС, Словаччина зміцнила свій авторитет, демократичність, повагу до прав і свобод людини. Європейський Союз в цілому запропонував Словаччині новий світ без внутрішніх кордонів, новий приплив інвестицій і можливостей. Регіон без внутрішніх кордонів розширює можливості для вільного пересування населення для отримання послуг або можливостей роботи. Це створює єдиний розвинений регіон, де діють однакові цінності та комплексна система. Європейський Союз

пропонує Словаччині кращий рівень життя в мирі та процвітання. Це створює широкий спектр процвітання в кожному секторі держави з економічної, політичної чи соціальної точки зору. Членство в Європейському Союзі принесло багато позитиву, але також і права та обов'язки. У випадку Словаччини – необхідність контролювати зовнішні кордони ЄС і підтримувати країни-члени не тільки з позиції приймаючої країни, але з часом перетворювати їх на підтримуючих держав-членів.

Приєднуючись до ЄС, кожна держава зобов'язується підтримувати власну, а також європейську економіку, спільний ринок, створювати високий рівень зайнятості, покращувати умови життя та підтримувати солідарну співпрацю та економіку країн-членів одна з одною. Важливим моментом після вступу Словаччини до ЄС є створення спільної адміністрації, правової системи на одному рівні, покращення освіти та інших галузей. І останнє, але не менш важливе, можливість використання структурних фондів та фондів згуртованості. Конкурентоспроможність Словаччини також зросла порівняно з іншими країнами.

Насамперед торкнемося історії вступу Словаччини до ЄС. 27 червня 1995 року Словаччина подала заявку на членство в ЄС на засіданнях Європейської Ради в Каннах, Франція. Тому ЄС звернувся до Європейської комісії з проханням скласти висновок щодо заявок на членство. Комісія також підготувала дев'ять інших висновків для країн, які подали заявки на вступ разом зі Словаччиною. Метою оцінки було оцінити прогрес Словаччини за останні роки та виконання так званих Копенгагенських критеріїв. Словаччина мала відповідати таким політичним та економічним критеріям [5, s. 54]:

- Забезпечення стабільності інститутів, які мали б гарантувати демократію, верховенство права, права людини та захист національних меншин.
- Створення ринкової економіки та здатність протистояти тиску конкуренції та ринкової влади в ЄС.
- Здатність брати на себе зобов'язання від членства, відповідність цілям політичного, економічного та валютного союзу.

16 липня 1997 року Європейська комісія оприлюднила Порядок денний 2000, істотною частиною якого були також думки для країн, які на той час претендували на членство в ЄС, а саме для країн Угорщини, Польщі, Словаччини, Латвії, Естонії, Литви, Болгарії, Чехії та Словенії. Оцінка завжди включала прогнози щодо майбутнього розвитку даної країни, інформацію, надану країнами-кандидатами в анкетах, державні оцінки, звіти та резолюції Європейського парламенту та прогрес, досягнутий у рамках Європейських угод. На основі висновків та остаточної оцінки того, наскільки країни здатні брати участь у функціонуванні ЄС, розпочалися переговори з Чехією, Естонією, Угорщиною, Польщею, Словенією та Кіпром. В Оцінці заявки Словаччини на членство в ЄС від 1997 року Європейська Комісія оцінила, що Словаччина все ще є нестабільною країною та були виявлені недоліки у функціонуванні демократії, тому Словаччина не відповідає критеріям, встановленим Європейською Радою в Копенгагені. Словаччина залишилася осторонь процесу інтеграції, Європейська Рада в Люксембурзі в 1997 році не рекомендувала розпочинати жодних переговорів про вступ. Люксембурзький саміт у грудні 1997 року створив дві групи країн-кандидатів:

- Першу групу склали Угорщина, Чехія, Польща, Словенія, Естонія та Кіпр. Ці країни розпочнуть переговори щодо вступу та вступу до ЄС.
- 2-га група складалася зі Словаччини, Литви, Латвії, Мальти, Болгарії, Румунії, які розпочинатимуть лише вступні співбесіди, а не переговори щодо конкретного вступу. Друга група кандидатів, до якої також входила Словаччина, створила Партнерство приєднання, яке доповнило Національні програми для прийняття *acquis communautaire*. Це

партнерство має зберігатися до повного вступу між країнами ЄС. Європейська комісія продовжить щорічно оцінювати прогрес кожної країни окремо. Тому Люксембурзький саміт означав для Словаччини не лише зупинку процесу членства, а радше тимчасову призупинення та збереження можливості для найближчого прогресу, головним чином у питаннях демократії, за допомогою якого Словаччина гарантувала б подальші переговори про вступ до ЄС та розширення [1, s. 223].

Після 1997 року були відкриті переговори про вступ із 6 країнами: Кіпром, Чехією, Естонією, Угорщиною, Польщею, Словенією. Щодо питання Словаччини були визначені пріоритетні напрямки, які необхідно було вирішити. Словаччина, як і інші країни, мала подати звіт про готовність країни-кандидата до вступу в ЄС. Дана доповідь має говорити про прогрес країни та дотримання визначених пріоритетів. На основі цього звіту Європейська комісія створює регулярний звіт про оцінку всього процесу та прогресу. 30 березня 1998 року офіційно розпочинаються вступні співбесіди. 28 травня 1999 р. Словаччина підготувала та подала змінену національну програму прийняття *acquis*, у якій скориговано пріоритети. 3 жовтня 1999 р. Європейська комісія видала другий регулярний звіт про оцінку, на підставі якого рекомендувала переговори щодо вступу до ЄС також зі Словаччиною. У грудні 1999 року в Гельсінкі відбувся саміт, який увійшов в історію повного приєднання Словацької Республіки до країн Європейського Союзу. Поділ дотеперішніх країн-претендентів на дві групи остаточно завершився. До переговорів були запрошені Словаччина та ще 5 країн. 14 лютого 2000 року розпочалася Міжурядова конференція з інституційної реформи ЄС як передумови для його розширення. 15 лютого 2000 року було офіційно відкрито переговори про приєднання Словаччини, Литви, Латвії, Мальти, Болгарії та Румунії. Пізніше, у березні 2000 року, було схвалено переглянута Національна програма прийняття *acquis communautaire*. 15 лютого 2000 р. Словаччина представила Загальну переговорну позицію щодо переговорів і приєднання на конференції в Гельсінкі. Весь план був надзвичайно амбітним і реалістичним. До кінця 2002 року необхідно було взяти на себе зобов'язання привести своє законодавство у відповідність із законодавством ЄС і створити відповідний адміністративний потенціал [1, s. 230].

19 лютого 2003 року Європейська комісія рекомендувала вступ 10 країнам-кандидам. Підписанню Договору передувало схвалення Європейського парламенту 9 квітня 2003 року, де 521 депутат проголосував за вступ Словаччини до ЄС, 21 був проти та 25 утрималися при голосуванні. У квітні 2003 року Рада міністрів закордонних справ держав-членів схвалила вступ нових членів. 16 квітня 2003 року в Афінах було заплановане підписання Договору про приєднання. Підписантами були президент Рудольф Шустер, прем'єр-міністр Словацької Республіки Мікулаш Дзурінда, міністр закордонних справ Словацької Республіки Едуард Кукан та головний переговорник щодо вступу Словацької Республіки до Європейського Союзу Ян Фігель. Загальний процес ратифікації Договору про приєднання Словацької Республіки до ЄС був успішним і мав бути завершений до вступу Словацької Республіки та кандидатів у члени 1 травня 2004 року. 16–17 травня 2003 р. Президент Словацької Республіки оголосив референдум щодо вступу Словацької Республіки до ЄС. Головне завдання референдуму полягало в питанні: «Чи згодні Ви з тим, щоб Словацька Республіка стала членом Європейського Союзу?». Словаччина приєдналася 1 травня 2004 року і ще дев'ять нових держав до Європейського Союзу. 13 червня 2004 року в країнах ЄС відбулися вибори до Європейського парламенту. У Словаччині вони проходили вперше.

А зараз пропонуємо перейти до позитив на негатив вступу Словаччини до ЄС з точки зору різних аспектів.

Позитиви та мінуси вступу до ЄС з економічної точки зору

Вступ Словаччини до ЄС приніс і продовжує приносити політичну інтеграцію та сприятливі економічні наслідки. З економічної точки зору найчастіше згадується вільний рух людей, товарів, послуг і капіталу [3, s. 77].

Вільний рух товарів

Позитиви:

- усунення технічних і торгових бар'єрів, що збільшує обсяги взаємної торгівлі;
- економія руху товарів між державами-членами, скасування митного контролю, запровадження єдиних транспортних документів;
- модернізація виробництва, як надійна основа конкурентоспроможності. Встановлено прямі контакти з виробниками з усього ЄС, що пов'язано з кращою якістю, пропозицією та нижчими цінами.

Негативи:

- створення конкуренції навичок має дві сторони, сильну конкуренцію з боку іноземних держав на словацькому ринку, що створює натиск на внутрішнє виробництво;
- різкий вплив імпорту продукції з-за кордону, яка не відповідає вітчизняній продукції. Це призводить до різноманітних перевірок якості, щоб забезпечити відповідність продукції європейським стандартам. Контроль також стосується експорту словацької продукції за кордон, це так званий ринковий контроль.

Вільне пересування людей є одним із найважливіших принципів вступу до ЄС. Це повна інтеграція мешканців кожної країни-члена, де громадянин однієї держави може працювати, інтегруватися, оселитися чи вести бізнес в іншій державі-члені ЄС. Цей дозвіл поширюється на кожну державу-член без винятку. Вільне пересування людей тісно пов'язане з наданням послуг. Надавати послуги на території ЄС для всіх громадян без обмежень [3, s. 80].

Позитиви:

- громадяни Словацької Республіки можуть вільно пересуватися територією ЄС, шукати роботу чи поселитися в країні-члені без обмежень, можуть вільно вести бізнес і надавати послуги зі своєї країни походження, не змінюючи постійного місця проживання. Повне припинення паспортного контролю на кордони держав в ЄС після приєднання до Шенгену. Також є можливість скористатися банківськими послугами за кордоном. Більший захист банківських вкладів для малого та середнього бізнесу;
- визнання професійної кваліфікації або вищої освіти в Словацькій Республіці та в інших країнах ЄС;
- дуже важливою перевагою є зниження рівня безробіття завдяки можливостям працевлаштування в усьому ЄС та збільшення іноземних інвестицій;
- створення системи захисту персональних даних, яка діє в кожній державі-члені.

Негативи: Запит Німеччини та Австрії щодо перехідного періоду щодо вільного пересування, який було встановлено на 7 років разом, і визначення послуг, де можуть працювати не громадяни Австрії (будівництво, обробка металу, обробка каменю, клінінг) та Німеччина (будівництво, клінінг, внутрішнє оздоблення). Інвестиції, які вкладаються в навчання та кваліфікацію працівників, які згодом виїжджають на роботу за кордон, де легше та ефективніше подати заявку, призводять до непотрібних витрат інвестицій на кваліфікацію, а також до втрати вже навченого населення.

Створення вільного руху капіталу, послуг, людей і факторів виробництва також має забезпечуватися повнофункціональними фінансовими службами, створена монетарна стабільність, якій не загрожує відтік або приплив капіталу, або неконтрольована інфляція [1, s. 246].

Позитиви: Зняття будь-яких обмежень на рух капіталу і тим самим створення рівних умов, обмеження у сфері придбання лісових чи сільськогосподарських земель, де встановлено 7-річний період, коли громадяни не можуть купувати сільськогосподарські землі в інших країнах ЄС. Отримання кредитів на кращих умовах, прискорення іноземних переказів у реальному часі та більше іноземних інвестицій у Словаччину на основі єдиного європейського ринку.

Негативи: Обмеження на право купівлі сільськогосподарських і лісових земель не поширюється на незалежних фермерів, яким дозволено купувати таку землю вже через 3 роки після поселення в Словацькій Республіці. Також є можливість придбати т.зв вторинну нерухомість для громадян держав-членів через величезний діапазон цін на нерухомість у різних країнах ЄС.

З економічної точки зору вступ Словацької Республіки до ЄС також суттєво вплинув на малий та середній бізнес. Там, де політика ЄС є активною, вона створює середовище, де більш вигідно розвивати промисловість і бізнес. **Переваги** малого та середнього бізнесу базуються на європейській допомозі у вигляді мінімальної допомоги, де обмеження становить до 100 000 євро, яка надається майже в усіх секторах. Державна допомога для малих і середніх підприємств також може надаватися як початкова інвестиція для новостворених підприємств або як модернізація для вже створених підприємств. Також розвиваються відносини співпраці з партнерами компаній, приплив іноземних інвесторів, де спостерігається значне зростання продуктивності. А для підтримки підприємництва та професійної освіти були створені консалтингові організації. Найголовнішою перевагою є більше можливостей для співпраці на європейському ринку. З 2004 року експорт до країн ЄС зріс на 85%. Відкрилися нові можливості для підтримки малого та середнього підприємництва, доступу до нових технологій та обміну інформацією. Малі та середні підприємства можуть скористатися можливостями структурних фондів для підтримки інновацій та зайнятості. Вступ до єврозони збільшив приплив іноземних інвестицій, який домінує досі. Іноземні інвестиції призводять до зростання безробіття, але самі інвестиції є лише одним із аспектів покращення економіки Словаччини [2, s. 55]. Щодо **негативних** аспектів малого та середнього бізнесу після вступу Словаччини до ЄС, то ми головним чином радимо посилення конкуренції на внутрішньому словацькому ринку, посилення тиску на швидкість продуктивності та якість продукції, що пов'язано саме з конкуренцією з боку інших країн ЄС. Високий відтік кваліфікованих працівників за кордон, де вони отримають кращі умови праці та роботи. І збільшення витрат на виробництво, пов'язане з контролем продукції, яка йде за кордон, на адекватність і відповідність європейському стандарту.

З точки зору сільського господарства це дуже важливий момент, оскільки це стосується самого забезпечення продуктами харчування, де важливо:

- забезпечити достатнє забезпечення населення основними продуктами харчування для здорового харчування;
- ліквідувати імпорт продовольства та створити конкурентоспроможність та забезпечити використання надлишків продовольства;
- ефективно використовувати потенціал земель сільськогосподарського призначення;
- забезпечити передумови для динамічного розвитку харчової промисловості, здатної протистояти європейському ринку. Прийняття спільної сільськогосподарської політики принесло Словаччині переваги, такі як більша підтримка доходів, ресурси для розвитку сільської місцевості та захисту навколишнього середовища. Завдяки підтримці фінансових структур ЄС сільське господарство Словаччини стабілізувалося. Головним пріоритетом Словаччини є підвищення конкурентоспроможності сільського господарства та покращення якості життя в сільській місцевості [3, s. 121].

Позитиви: Захист внутрішнього продовольчого ринку від зовнішнього, підвищення якості вітчизняного продовольства, збільшення коштів на сільське господарство, ефективніший маркетинг у сфері збуту вітчизняної сировини, реструктуризація харчової промисловості і сільського господарства, їх модернізація, кооперація в розробці нових продуктів, нових технологій. Зниження цін на основні продукти харчування, засноване на прийнятті нових законів про ПДВ, де конкретні основні продукти харчування спеціально відібрані.

Негативи: Зростання цін на сільськогосподарську та продовольчу продукцію, що сприяє інфляції та заборгованості селян. Існує також висока конкуренція з боку імпортової продукції за нижчими цінами, особливо з країн, де виробництво значно дешевше, ніж у Словацькій Республіці.

Регіональна політика

Багатші країни-члени допомагають і фінансують більш проблемні регіони ЄС за принципом солідарності. Така регіональна політика допомагає фінансово знедоленим верствам держави в цілому, а також самим державам, які допомагають, оскільки отримують чудові інвестиційні можливості. Європейський Союз також намагається таким чином забезпечити здорове зростання конкурентоспроможності [1, s. 277].

Позитиви: Основним принципом функціонування ЄС є принцип солідарності, ЄС суттєво допомагає регіональній політиці на основі структурних фондів та Фонду згуртованості. ЄС переживає значний розвиток регіонів і зменшення відмінностей між регіонами, які дуже відрізняються за різними сферами. Рівень життя населення в цілому ЄС зростає.

Негативи: Структурні фонди та Фонд згуртованості співфінансуються з державного бюджету. Великим недоліком є недостатня готовність якісних проектів до залучення фінансових ресурсів із фондів ЄС.

Інфраструктура

Транспорт є ключовим сектором, який сприяє інтеграції регіонів. Це сприяє економічному зростанню, покращенню якості життя, розвитку зайнятості, туризму та регіональної торгівлі. Протягом усього часу перебування Словацької Республіки в ЄС проводилася політика підготовки єдиного транспортного простору з функціональною транспортною мережею для різних видів транспорту. Також передбачається зменшити залежність від імпорту нафти в ЄС і скоротити викиди CO₂ на транспорті.

Вступ Словаччини до ЄС змінив усі види транспорту. У самій інфраструктурі, у безпеці транспорту та правах пасажирів. Найбільшою перевагою після приєднання є можливість фінансування, де лише в програмному періоді 2007–2013 років було виділено 3,16 мільярда в рамках операційної програми транспорту для Словацької Республіки, особливо при будівництві автомобільних доріг, модернізації ділянок залізниць та оновленні рухомого складу. До вступу Словаччини в ЄС було 316 км автомобільних доріг, у 2013 році – 419 км. У 2016 році відкрито інші ділянки загальної підготовленої мережі автомобільних доріг протяжністю 705 км. Значною є енергетична інфраструктура, де енергетична безпека та транскордонне взаємозв'язок електричних і газових мереж були значно збільшені [1, s. 257].

Позитиви та негативи вступу до ЄС з монетарної точки зору

Введення євро в Словаччині

Головною умовою членства в єврозоні є готовність країни прийняти євро. Формальною частиною готовності є виконання т. зв. Маастрихтські критерії, в тому числі в таких сферах: інфляція, дефіцит і борг державних фінансів, стабільність обмінного курсу і довгострокові процентні ставки [4, s. 99].

Позитиви: Євро здатний конкурувати не лише з долларом США, але також і з єною. Таким чином, запровадження єдиної валюти посилює вплив Європи в економічній та

фінансовій сфері світу. Спрощується управління та забезпечення ліквідністю, не створюється покриття в окремих валютах, вони прискорюють іноземні платежі. Створення прозорості цін, пряме порівняння цін в ЄС, спрощення в бухгалтерському обліку та бізнес-секторі. Краща платформа для зовнішньої торгівлі, прискорене економічне зростання та підвищення рівня зайнятості та життя.

Негативи: Запровадження євро як валюти Словацької Республіки вимагало конвертації валюти та відповідної технічної та організаційної безпеки, ці витрати були одноразовими. Створено управлінсько-інформаційний матеріал, подвійне ціноутворення, касові апарати, запроваджено тренінги співробітників та інформаційну кампанію про євро. Для Словацької Республіки прийняття єдиної валюти було важливіше, ніж монетарний суверенітет, який деякі країни-члени ЄС вже зберегли. Словаччина приєдналася до єврозони 1 січня 2009 року. Найвагомим позитивом після вступу до єврозони є усунення трансакційних витрат, менший ризик у разі можливого падіння або підвищення обмінного курсу, що вже забезпечувалося єдиним фіксованим обмінним курсом, а згодом і прийняття єдиної євро валюти. Словаччина є країною, яка залежить від зовнішньої торгівлі, прийняття євро дає Словаччині довіру перед іноземними інвесторами, прийняття євро значно знизило словацькі державні облигації, на основі яких країна може позичати з більш вигідною відсотковою ставкою, і, таким чином це також припинює державний борг, який несуть усі громадяни. Найсуттєвішим негативом є втрата монетарного суверенітету, де можна реагувати курсом на економічну ситуацію. Ще один мінус – це підтримка країн, які опинились у скруті. Таким чином, Словаччина є частиною Євровалу, який є для неї додатковим зтяжком.

Позитиви та негативи вступу до ЄС з культурної точки зору

Культура та мистецтво в основному визнані Європейським Союзом. Починаючи з історії, культура робила внесок у загальний політичний розвиток Європи, а також і світу. В ЄС створено правову основу культурної діяльності, яка визначає межі та можливості культурного життя в ЄС. ЄС підтримує 3 основні цілі: внесок у розвиток культур, включно з національною та регіональною різноманітністю, підтримує поточну культуру творчої діяльності та підтримує співпрацю між членами ЄС та третіми країнами, а також іншими організаціями. Прямий контакт з установами, постачальниками та виробниками приніс розширення пропозиції, кращу якість та асортимент мистецьких послуг. Важливим аспектом є процес обміну вітчизняної та іноземної продукції. Кошице як Європейське місто культури 2013 принесло видимість міста Кошице, регіону та всієї культури Словаччини за кордон. Фінансова підтримка ЄС у розмірі 50,6 млн. EUR успішно завершила 21 інвестиційний проект, який вони створили в місті Кошице та регіоні нова культурна інфраструктура, що перевищує регіональний вимір [3, s. 138].

Позитиви: Словацькі літературні та книжкові автори мають більше простору для застосування не лише через кордони Словацької Республіки, а й на території ЄС. Театральне мистецтво та культурні вистави підтримують малий туризм і транскордонний рух з метою відвідування такої вистави. Музичний мистецтво є потужним заходом для покращення міжнародного співробітництва, а також туризм для різноманітних музичних та культурних вражень. Архітектура та дизайн підтримує створення нових студій дизайну, можливості освоїтися за межами Словацької Республіки та таким чином отримати досвід. Також утворюються асоціації національних меншин, які користуються необмеженою мобільністю та спілкуванням. У кожному напрямку культури створення вільного пересування населення з економічної точки зору та підтримка культури як важливої статті ЄС є важливий і корисний крок у підтримці театру, музики, архітектури для можливості навчання та отримання досвіду, а також працевлаштування в ЄС.

Негативи: Словаччина не має великих коштів для порятунку культурних та історичних пам'яток, тому багато продає зарубіжним державам заради порятунку цих об'єктів. І тому він втрачає своє культурну спадщину. Можлива втрата талановитих учнів художніх шкіл Словаччини.

Позитиви та негативи вступу до ЄС із соціальної точки зору

Економічна політика максимізує вплив соціального зростання на створення робочих місць і підвищення рівня освіти. Соціальна політика – це цілеспрямована діяльність, спрямована на поліпшення становища населення всередині країни. Йдеться про створення робочих місць можливостей і, таким чином, пріоритет доходу від роботи над соціальним доходом. Найбільша перевага для громадян Словаччини – у сфері вільного пересування робочої сили. У соціальній сфері структурні фонди ЄС відіграють значну роль у рамках Європейського соціального фонду. Створюються інструменти для підтримки незахищених груп, безробітних та тих, хто ризикує безробіттям. А також посередництво в працевлаштуванні, професійні поради та підготовка до ринку праці, збереження робочих місць, що має призвести до створення кращого рівня життя в усьому ЄС [3, s. 149].

Позитиви: Вступ Словацької Республіки до ЄС обумовив створення плану зайнятості, на основі якого Уряд Словацької Республіки повинен регулярно створювати оцінки та статистику зайнятості та будь-які рекомендації, необхідні для забезпечення балансу на ринку праці. Європейський структурний фонд підтримує заходи, спрямовані на зниження безробіття, сприяння працевлаштуванню, підвищення рівня освіти та людського потенціалу в галузі науки та досліджень. Він забороняє будь-яку дискримінацію між чоловіками та жінками на основі етнічного походження, релігії чи переконань, інвалідності, віку чи сексуальної орієнтації.

Негативи: Недостатня підготовка працівників до необхідного рівня безпеки та охорони здоров'я на виробництві, а також недостатньо підготовлені проекти підтримки зайнятості.

Освіта

Освітня політика створюється кожною державою самостійно, іноді цілі спільні. ЄС підтримує підвищення рівня освіти та навчання. Умови для навчання в університетах країн-членів ЄС створюються на тих же умовах, що й у відповідній країні даного громадянина. Мінусом навчання в закордонному університеті для Словаччини є пізніший відтік талановитих студентів за кордон і, таким чином, втрата можливого потенціалу.

Таким чином, вступ Словаччини до ЄС зміцнив демократію держави, покращив рівень життя населення, а також його безпеку. Європейський Союз забезпечував і забезпечує приплив іноземних інвестицій та об'єднує внутрішній європейський ринок. Таким чином створює і зміцнює Словацька Республіка авторитет у зовнішній політиці. Словацькі студенти отримали ширші можливості для вдосконалення навчання та працевлаштування, можливість навчання в іншій країні-члені стає все більш популярною. Науково-технічний прогрес, покращення навколишнього середовища та модернізація технологій є одними з головних пунктів і принципів ЄС, що знайшло відображення і в Словаччині. Створення об'єднаної Європи також відкриває нові можливості для бізнесу. В'їзд до Шенгенської зони, на підставі якого скасовується паспорт, має значний вплив на Словаччину та митний контроль, що створює можливість швидкого виїзду на роботу та навчання. Слабкі сторони включають, зокрема, повагу до інтересів зовнішньої торгівлі, посилений тиск конкуренції на словацькі компанії в усіх сферах, високий рівень компетенції від національного рівня до ЄС. Збільшення рівня інвестицій у сферу екології та навантаження на державний бюджет відрахуваннями на євровали. Через розмір ЄС складно поєднувати культури та національності, поєднувати різні ментальності. Не в останню чергу – радикальний відтік

кваліфікованих працівників за кордон, особливо у сфері охорони здоров'я. Можна сказати, що з усіх точок зору згадані сильні сторони вступу Словацької Республіки до ЄС переважають згадані слабкі сторони.

Список використаної літератури

1. Figeľ J., Adamiš M. Slovensko na ceste do Európskej únie kapitoly a súvislosti. Bratislava: Grafis s.r.o., 2004. 335 s.
2. Holešová H. Slovensko a Európska únia – malé a stredné podnikanie, Bratislava: Grafis s.r.o., 2004. 450 s.
3. Lacina L., Ostráček J. a kol. Učevnice evropské integrace. Brno: Barrister&Principal, 2011. 567 s.
4. Mihalík J. Európska únia alebo federácia národných štátov? Formovanie európskeho modelu sociálno-ekonomického rozvoja. Bratislava: Iura Edition, spol. s.r.o., 2012. 288 s.
5. Rybár P. a kol. Dvadsať otázok a odpovedí o vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie. Bratislava: Grafis s.r.o., 2003. 190 s.

CHARACTERISTICS OF THE EUROPEAN INTEGRATION OF THE SLOVAK REPUBLIC

Nataliya Maradyk, Irina Dudinská

*University of Prešov, Faculty of Arts,
Department of Theory of Political Science
17 Novembra str., 1, 08001, Prešov, Slovakia*

The purpose of the article is to evaluate the positives and negatives associated with Slovakia's entry into the EU and 20 years of membership. In order to fulfill the set goal, the main terms and definitions are specified. Positive and negative aspects of Slovakia's entry and membership in the EU are considered. Based on the evaluations, an analysis of sub-goals is created, namely from an economic, monetary, cultural and social point of view. Subsequently, a conclusion was made on the overall assessment of the differences between positives and negatives, the current position of Slovakia in the EU, possible risks and threats arising from membership, further progress and possible prosperity of Slovakia in the EU.

Slovakia's entry into the EU strengthened democracy in the country, improved the living standards of the population, but also security. The European Union ensured and ensures the inflow of foreign investments and unifies the internal European market. The Slovak Republic thus creates and strengthens its authority in foreign policy. Slovak students have gained wider opportunities to improve their studies and employment, and the option of studying in another member country is becoming more and more popular. Scientific and technical progress, improvement of the environment and modernization of technologies are among the main points and principles of the EU, which was also reflected in Slovakia. The creation of a united Europe also opens up new opportunities for business.

Entry into the Schengen area has a significant impact on Slovakia and customs control, which creates the possibility of quickly leaving for work and study. Weaknesses include, in particular, respect for the interests of foreign trade, increased competitive pressure on Slovak companies in all spheres, high competence from the national level to the EU. Increasing the level of investments in the field of ecology and burdening the state budget with levies for the eurozone. Due to the size of the EU, it is difficult to combine cultures and nationalities, different mentalities. Last but not least, it is a radical outflow of qualified workers abroad, especially in the field of healthcare. It can be said that, from all points of view, the mentioned strengths of Slovakia's accession to the EU outweigh the mentioned weaknesses.

Key words: European Union, Slovakia, positives, negatives, economy, politics, culture.